

4. Особливості процедури при різних видах донорства [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://likarinfund.org/content/44/107/465>.
5. О донорстве крови и ее компонентов: Федеральный закон от 20.07.12 №125-ФЗ [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=LAW&n=198262&fld=134&dst=1000000001,0&rnd=0.24029210189921635#0>.
6. О донорстве и переливании крови: Закон Республики Молдова от 20.11.2008 № 241 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://lex.justice.md/ru/330306/>.
7. О здоровье народа и системе здравоохранения: Кодекс Республики Казахстан от 18 сентября 2009 года № 193-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://tengrinews.kz/zakon/parlament_respubliki_kazahstan/konstitutsionnyiy_stroy_i_osnovyi_gosudarstvennogo_upravleniya/id-K090000193/#z1964.

Сийплові М. В.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу

*Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРАЦІВНИКІВ ПРИВАТНИХ ОХОРОННИХ СТРУКТУР

Однією з найважливіших проблем сучасності, без сумніву, можна вважати проблему безпеки. Забезпечення надійного захисту своїх інтересів, у першу чергу майнових, є однаково актуальним як для державного, так і для приватного сектору України. Як переконують дослідники, 15 % громадян вважають незадовільним стан забезпечення безпеки фізичних осіб та охорони права власності та лише 10 % – високим. Це негативно характеризує стан охоронної діяльності в Україні враховуючи, що ситуація в країні є криміногенною [1, с. 238]. За своїм змістом охоронна діяльність (охорона майна та забезпечення особистої безпеки фізичних осіб) є такою, що безпосередньо зачіпає особисті та майнові права громадян і юридичних осіб. Дії персоналу по охороні власності стосуються мільйонів громадян, а також багатьох юридичних осіб усіх форм власності [2, 321], що в свою чергу потребує не тільки законодавчого регулювання такої діяльності, але й посиленого захисту з боку держави учасників зазначених відносин.

У 2012 році прийнято закон України «Про охоронну діяльність», яким закріплено право будь-якого суб'єкта господарювання, незалежно від форми власності на здійснення охоронної діяльності. Станом на 1 лютого 2014 року загальна кіль-

кість осіб, які залучені до виконання охоронних функцій в Україні, перевищувала сто тисяч (без державних силових відомств) та налічувала більше 4,6 тисяч приватних охоронних структур [3, с. 41-42]. А вже на квітень 2016 року кількість виданих ліценцій на здійснення охоронної діяльності склала 5454 [4].

Рішення законодавця щодо врегулювання відносин у сфері охоронної діяльності та припинення монополізму державних структур у зазначеній сфері не вирішило всіх проблем приватної охоронної діяльності. Одним з невирішених питань залишається диференційований підхід законодавця до кримінально-правового захисту суб'єктів охоронної діяльності в залежності від їх організаційно-правової форми та форми власності.

Так, посягання на життя, здоров'я, власність працівника правоохоронних органів, який виконує охоронні функції визнається одночасним посяганням і на права людини, і на авторитет органу державної влади. У зв'язку з цим, зазначені дії кваліфікуються за спеціальними статтями, зокрема ст. ст. 342, 345, 347, 348, 349 КК України. Викладене підтверджує і судова практика [5].

З іншого боку, закони України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» і «Про охоронну діяльність» дозволили громадським об'єднанням також приймати участь в охоронній діяльності. При цьому, в залежності від організаційної структури та цілей діяльності законодавець виділяє спеціальну громадську діяльність з охорони громадського порядку та інші види громадської діяльності. Внаслідок цього, в Кримінальному кодексі України передбачено спеціальну відповідальність за посягання на особу, що виконує громадський обов'язок з охорони громадського порядку та посягання на особу, що виконує загальний громадський обов'язок. Таким чином, діяльність працівників громадської охоронної структури, яка відповідно до вищеназваних законів створена для здійснення, в т. ч. охорони громадського порядку, практично прирівнюється до діяльності працівників правоохоронних органів з відповідним кримінально-правовим захистом, зокрема ст. ст. 342 «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб»; ст. 348 КК України «Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця». В той же час, мають додатковий захист і працівники громадської охоронної структури, діяльність якої безпосередньо не спрямовано на охорону громадського порядку. Так, ст. 350 «Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок»; ст. 352 «Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок»; п. 8 ч. 2 ст. 115 «Умисне вбивство особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку» КК України передбачають

посилення відповідальності за посягання на життя, здоров'я власність членів громадських формувань під час виконання своїх обов'язків.

На відміну від цього, посягання на життя, здоров'я та власність приватних охоронців не передбачає спеціальної відповідальності і вимагає кваліфікації злочинних дій на загальних підставах (ст. ст. 115, 121, 122, 125, 185-190, 194 КК України).

Висновки. Слід констатувати, що сучасне кримінальне законодавство не враховує особливості полісуб'єктності охоронної діяльності, а наявні протиріччя у законах «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» та «Про охоронну діяльність» створюють невиправдану диференціацію кримінальної відповідальності в залежності від категорії потерпілого у злочинному посяганні. На нашу думку, вказані суб'єкти, незалежно від організаційно-правової форми участі в охоронній діяльності повинні бути зрівняні у своїх правах та можливостях, що потребує певних змін в чинному законодавстві. Сказане підтверджується положенням ст. 18 закону України «Про охоронну діяльність» де сказано: «Суб'єкти охоронної діяльності та правоохоронні органи можуть спільно організовувати взаємодію і надавати взаємодопомогу у діяльності, що спрямована на попередження, припинення і розкриття кримінальних правопорушень та забезпечення охорони громадського порядку». До того ж, з точки зору правозастосувача досить важко встановити умисел винної особи на опір або посягання саме такому охоронцю, який є представником некомерційного громадського об'єднання з охорони громадського порядку зі статусом юридичної особи. Як один з шляхів вирішення зазначеної проблеми можна запропонувати змінити у вже зазначених складах злочинів термін «службовий та громадський обов'язок» на «професійну та громадську діяльність». В цьому випадку, по-перше, розширюються можливості захисту інтересів суспільства та громадян, так як діяльність є більш широким за змістом поняттям ніж обов'язок, по-друге, використання терміну «професійна діяльність» дозволить прирівняти в захисті представників приватних охоронних структур до громадських об'єднань, включивши до цього переліку не тільки службових осіб, але й рядових працівників з охорони життя, здоров'я та власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мислива О. О. Повноваження приватних охоронних структур: взаємодія чи протидія органам внутрішніх справ? // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 2. С. 238-246.
2. Пригунов П.Я., Франчук В.І., Карпова К.В. Охоронна діяльність як специфічний інструмент фізичного захисту активів у системі економічної безпеки вітчизняних підприємств // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. № 2. 2012. С. 320-330.
3. Компанієць І.М. Роль приватних охоронних структур в забезпеченні безпеки громадян // Недержавний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми порів-

няльно-правового регулювання : тези доп. учасників II Міжнар. наук.-практ. конф. 19 квіт. 2014 р. Харків, 2014. С. 41-43.

4. Звіт Антимонопольного комітету України Про результати дослідження впливу постанови КМ України від 11.11.2015 № 937 «Питання забезпечення охорони об'єктів державної та інших форм власності» на економічну конкуренцію на ринку охоронних послуг : від 23.05.2016 року № 35. URL : <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=125326&schema=main> (дата звернення 10.09.2018).
5. Вирок Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області. Справа № 308/4008/15-к // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74636557>.